

Judikatūras krājums

Lieta C-300/20

Bund Naturschutz in Bayern eV
pret
Landkreis Rosenheim

(*Bundesverwaltungsgericht* lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Tiesas (virspalāta) 2022. gada 22. februāra spriedums

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2001/42/EK – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – 2. panta a) punkts – Jēdziens “plāni un programmas” – 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Akti, kuri izstrādāti attiecībā uz konkrētām nozarēm un kuros paredzēti pamatprincipi turpmākās attīstības saskaņošanai Direktīvas 2011/92/ES I un II pielikumā uzskaitītajiem projektiem – 3. panta 4. punkts – Akti, kuros ir paredzēti pamatprincipi projektu turpmākās attīstības saskaņošanai – Vietējās iestādes pieņemti noteikumi par ainavu aizsardzību

1. *Vide – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 2001/42 – Plāns un programma – Jēdziens – Vietējās iestādes veikts valsts pasākums, kura mērķis ir dabas un ainavas aizsardzība – Iekļaušana – Minētā pasākuma vispārējs un abstrakts raksturs – Ietekmes neesamība (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/42 2. panta a) punkts)*

(skat. 35.–41. punktu)

2. *Vide – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 2001/42 – Piemērojamība – Plāni un programmas, kam var būt būtiska ietekme uz vidi – Direktīvas 2011/92 I un II pielikumā minētās nozares – Valsts pasākums, kura mērķis ir dabas un ainavas aizsardzība un kurā ir iekļauti noteikumi par šajās nozarēs ietilpstošajām darbībām – Iekļaušana – Nosacījumi – Akts, ar ko ir noteikts būtisks tādu kritēriju un nosacījumu kopums, kuri jāizpilda, lai varētu tikt saskaņota tādu projektu attīstība, kuriem ir būtiska ietekme uz vidi – Pasākums, kurā ir paredzēti vispārīgi aizliegumi un pienākumi saņemt atļauju, bet nav paredzēti pietiekami sīki izstrādāti noteikumi par šiem projektiem – Izslēgšana (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts un Direktīvas 2011/92 I un II pielikums)*

(skat. 47.–53. un 55.–70. punktu un rezolutīvās daļas 1) punktu)

3. *Vide – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 2001/42 – Piemērojamība – Plāni un programmas, kam var būt būtiska ietekme uz vidi – Akts, kuros ir noteikti pamatprincipi projektu turpmākās attīstības saskaņošanai – Jēdziens – Akts, ar ko ir noteikts būtisks tādu kritēriju un detalizētu nosacījumu kopums, kuri jāizpilda, lai varētu tikt atļauts īstenot projektus, kuriem ir būtiska ietekme uz vidi – Valsts pasākums, kura mērķis ir dabas un ainavas aizsardzība un kurā ir paredzēti vispārīgi aizliegumi un pienākumi saņemt atļauju, bet nav paredzēti pietiekami detalizēti noteikumi par šiem projektiem – Izslēgšana*
(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/42 3. panta 4. punkts)

(skat. 72.–74. punktu un rezolutīvās daļas 2) punktu)

Rezumējums

2013. gadā *Landkreis Rosenheim* (Rozenheimas apriņķis, Vācija), iepriekš neveicot ietekmes uz vidi novērtējumu atbilstoši Direktīvai 2001/42 par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu¹, pieņēma noteikumus par aizsargājamās ainavas apvidu (turpmāk tekstā – “*Inntal Süd* noteikumi”)². Ar *Inntal Süd* noteikumiem par aizsargājamu tika atzīts apgabals aptuveni 4021 ha apmērā, proti, aptuveni par 650 ha mazāks apgabals nekā tas, uz ko attiecās iepriekšējie noteikumi.

Bund Naturschutz in Bayern eV, vides aizsardzības apvienība, apstrīdēja šos noteikumus *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Bavārijas federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa, Vācija). Tā kā tās pieteikums tika noraidīts kā nepieņemams, apvienība par šo nolēmumu iesniedza revīzijas sūdzību *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija).

Pēdējā minētā tiesa uzskata, ka *Inntal Süd* noteikumi ir plāns vai programma Direktīvas 2001/42 nozīmē. Tomēr – tā kā tai ir šaubas par Rozenheimas apriņķa pienākumu pirms minēto noteikumu pieņemšanas veikt ietekmes uz vides novērtējumu atbilstoši minētajai direktīvai – tā nolēma šo jautājumu uzdot Tiesai, iesniedzot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Sprīdumā, kas taisīts virspalātas sastāvā, Tiesa precīzē jēdzienu “plāni un programmas”, attiecībā uz kuriem atbilstoši Direktīvai 2001/42 ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

Tiesas vērtējums

Vispirms Tiesa atgādina, ka Direktīva 2001/42 attiecas uz plāniem un programmām, ko, pirmkārt, sagatavo vai pieņem iestāde valsts, reģionālā vai vietējā līmenī un, otrkārt, kas ir prasīti saskaņā ar normatīviem vai administratīviem aktiem.

Attiecībā uz otro nosacījumu – no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka par “prasītiem” šīs direktīvas izpratnē un tās piemērošanas nolūkā ir jāuzskata plāni un programmas, kā pieņemšana ir reglamentēta valsts normatīvajos aktos, kuros ir paredzētas iestādes, kuru kompetencē ir tos pieņemt, un to sagatavošanas procedūra. Tātad plāns vai programma ir jāuzskata par “prasītu”, ja valsts tiesībās ir īpašs juridiskais pamats, kas ļauj kompetentajām iestādēm to pieņemt, pat ja šī pieņemšana nav obligāta.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2001, L 197, 30. lpp.).

² *Verordnung des Landkreises Rosenheim über das Landschaftsschutzgebiet “Inntal Süd”* [Rozenheimas apriņķa Noteikumi par aizsargājamās ainavas apvidu “Innas upes ielejas dienvidu daļa”].

Līdz ar to – tā kā *Inntal Süd* noteikumus, pamatojoties uz Vācijas tiesību normu, ir pieņēmusi vietējā iestāde, tie ir uzskatāmi par plānu vai programmu Direktīvas 2001/42 izpratnē. Šajā ziņā Tiesa norāda, ka minēto noteikumu – kuros ir iekļauti vispārēji un abstrakti noteikumi ar vispārējiem priekšrakstiem – vispārējais raksturs neliedz šādu kvalificēšanu. Proti, apstākļi, ka valsts tiesību akts zināmā mērā ir abstrakts un tā mērķis ir pārveidot kādu ģeogrāfisko zonu, norāda uz tā plāna vai programmas dimensiju un neliedz to iekļaut jēdzienā “plāni un programmas”.

Turpinājumā Tiesa pārbauda, vai tāds valsts pasākums kā *Inntal Süd* noteikumi, kuru mērķis ir dabas un ainavas aizsardzība un kuros šajā nolūkā ir paredzēti vispārēji aizliegumi un pienākumi saņemt atļauju, ietilpst Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta piemērošanas jomā. Šajā tiesību normā ir paredzēts pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu attiecībā uz visiem plāniem un programmām, kuri atbilst diviem kumulatīviem nosacījumiem.

Pirmām kārtām, plāniem un programmām ir “jāattiecas” uz kādu no Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajām nozarēm³. Šajā gadījumā Tiesai šķiet, ka pirmais nosacījums ir izpildīts, taču par to ir jāpārlicinās iesniedzējtiesai.

Šajā ziņā Tiesa norāda – tas, ka plāna vai programmas galvenais mērķis ir vides aizsardzība, neizslēdz to, ka tas var arī “attiekties uz” kādu no minētajā tiesību normā uzskaitītajām nozarēm. Proti, vides aizsardzības nolūkos sagatavotu vispārpiemērojamu pasākumu pati būtība parasti ir reglamentēt cilvēka darbības, kurām ir būtiska ietekme uz vidi, tajā skaitā tādas, kuras ietilpst minētajās nozarēs.

Otrām kārtām, plāniem vai programmām ir jānosaka pamatprincipi Direktīvas 2011/92 par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu⁴ I un II pielikumā uzskaitīto projektu turpmākās attīstības saskaņošanai.

Šī prasība ir izpildīta, ja šajā plānā vai programmā ir paredzēts būtisks kritēriju un detalizētu nosacījumu kopums, lai atļautu un īstenotu vienu vai vairākus Direktīvas 2011/92 I un II pielikumā uzskaitītos projektus, it īpaši attiecībā uz šo projektu īstenošanas vietu, veidu, lielumu un darbības nosacījumiem vai ar šiem projektiem saistīto resursu piešķiršanu. Savukārt, ja plānā vai programmā – kā *Inntal Süd* noteikumos – ir tikai vispārīgi definēti ainavu aizsardzības mērķi un aizsardzības zonā darbības vai projekti ir pakārtoti atļaujas saņemšanas pienākumam, bet nav paredzēti kritēriji vai detalizēti nosacījumi šo projektu atļaušanai un īstenošanai, iepriekš minētā prasība nav izpildīta, pat ja minētie noteikumi tik tiešām var zināmā mērā ietekmēt projektu īstenošanas vietas izvēli.

Ņemot vērā šos apsvērumus, Tiesa secina, ka *Inntal Süd* noteikumi nav plāns vai programma, attiecībā uz kuru būtu jāveic ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunktu, jo tajos nav paredzēti pietiekami sīki izstrādāti noteikumi attiecībā uz Direktīvas 2011/92 I un II pielikumā minēto projektu saturu, sagatavošanu un īstenošanu – taču tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

³ Proti, lauksaimniecība, mežsaimniecība, zvejniecība, enerģētika, rūpniecība, transports, atkritumu apsaimniekošana, ūdens resursu apsaimniekošana, telekomunikācijas, tūrisms, pilsētu un lauku teritorijas plānošana vai zemes lietošana.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2012, L 26, 1. lpp.), ar kuru tika aizstāta Padomes Direktīva 85/337/EEK (1985. gada 27. jūnijs) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 1985, L 175, 40. lpp.).

Visbeidzot Tiesa nospriež, ka uz valsts pasākumu, kura mērķis ir dabas un ainavas aizsardzība un ar kuru šajā nolūkā ir paredzēti vispārīgi aizliegumi, kā arī pienākumi saņemt atļauju, bet nav paredzēti pietiekami detalizēti noteikumi par projektu saturu, sagatavošanu un īstenošanu, neietilpst arī Direktīvas 2001/42 3. panta 4. punkta piemērošanas jomā; minētajā punktā ir paredzēts, ka dalībvalstu ziņā ir noteikt, vai šā panta 2. punktā neminēti plāni un programmas, kuros noteikti pamatprincipi projektu turpmākās attīstības saskaņošanai, var būtiski ietekmēt vidi.